

ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Морфеміка як розділ мовознавства, предмет і завдання морфеміки.
2. Синхронічний і діяхронічний аспекти дослідження в морфеміці.
3. Зв'язок морфеміки з іншими розділами мовознавства.
4. Морфема як мінімальна значуща одиниця мови.
5. Морфема у співвідношенні з іншими одиницями мови (фонемою, складом, словом).
6. Морф як матеріальний вияв морфеми.
7. Поняття про аломорфи і варіанти морфем.
8. Типи морфем за характером значення.
9. Підкласи словотворчих морфем: морфеми з мутаційною, модифікаційною і транспозиційною семантичними функціями
10. Класифікація морфем за наявністю/відсутністю звукового показника, за однорідністю/неоднорідністю звукового складу.
11. Класифікація морфем за кількістю фонем, за вживаністю й активністю, за відтворюваністю.
12. Класифікація морфем за будовою і походженням.
13. Коренева морфема, її характеристика. Зв'язані корені.
14. Префіксальні морфеми, їх характеристика; префікси й префіксоїди.
15. Суфіксальні морфеми, їх характеристика; суфікси і суфіксоїди.
16. Інтерфікси й постфікси. Питання про інтерфікси в сучасному мовознавстві.
17. Флексійні морфеми, їх характеристика.
18. Поняття про субморф.
19. Унікальні морфемні відрізки.
20. Морфотактика як розділ морфеміки, що вивчає принципи сполучуваності морфем.
21. Основа. Типи основ.
22. Подільність основи. Ступені подільності основ.
23. Історичні зміни в структурі слова: опрощення, ускладнення, перерозклад, декореляція.
24. Багатозначність морфем. Антонімія, синонімія, омонімія на морфемному рівні.
25. Морфемні словники.
26. Словотвір як розділ мовознавства, його зв'язок з іншими лінгвістичними дисциплінами.
27. Синхронний та діяхронічний аспекти дослідження в словотворі.
28. Поняття про словотвірну мотивацію. Мотивовані й мотивувальні слова. Подвійна словотвірна мотивація.
29. Морфонологія. Її завдання та місце серед розділів мовознавчої науки.
30. Морфонема як морфонологічна одиниця. Чергування фонем.
31. Морфонологічні явища, їх типи.
32. Поняття про елізію.
33. Способи поєднання морфів: поняття про аглютинацію та фузію.

34. Інтерференція та її різновиди (гаплогія, стягнення).
35. Наголос як морфологічне явище.
36. Основні словотвірні поняття. Словотвірне значення. Словотвірний тип, модель. Словотвірний розряд і словотвірна категорія.
37. Словотвірний ряд. Словотвірна парадигма. Словотвірне гніздо.
38. Твірна основа і формант.
39. Афіксальні способи творення слів в українській мові.
40. Способи змішаної (комбінованої) афіксації.
41. Складання як спосіб творення композитів та юкстапозитів.
42. Аббревіація як різновид складання. Типи аббревіатур в українській мові.
43. Змішані способи творення складних слів.
44. Неморфологічні способи творення слів.
45. Особливості словотвору різних частин мови.

Рекомендована література до курсу

Основна

1. Безпояско О. К. Морфеміка української мови / О. К. Безпояско, К. Г. Городенська. – К. : Наукова думка, 1987. – 211 с.
2. Вакарюк Л. О. Українська мова. Морфеміка і словотвір : [навчальний посібник] / Л. О. Вакарюк, С. Є. Панцьо. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2004. – 184 с.
3. Городенська К. Г., Словотвірна структура слова / К. Г. Городенська, М. В. Кравченко – К.: Наук. думка, 1981. – 199 с.
4. Горпинич В. О. Сучасна українська літературна мова. Морфеміка. Словотвір. Морфологія / В. О. Горпинич. – К. : Вища школа, 1999. – 208 с.
5. Горпинич В. О. Українська словотвірна дериватологія / В. О. Горпинич. – Дніпропетровськ, 1998. – 190 с.
6. Клименко Н. Ф. Основи морфеміки сучасної української мови / Н. Ф. Клименко. – К. : ІЗМН, 1998. – 182 с.
7. Клименко Н. Ф. Словотвірна морфеміка сучасної української літературної мови / Н. Ф. Клименко, Є. А. Карпіловська. – К., 1998. – 161 с.
8. Козленко І. В. Морфеміка сучасної української літературної мови : [навч. посібник] / І. В. Козленко. – К., 2007. – 236 с.
9. Плющ М. Я. Граматика української мови : у 2 ч. Ч.1. Морфеміка. Словотвір. Морфологія : [підручник]. – 2-ге вид., доповнене / М. Я. Плющ. – К. : Видавничий дім «Слово», 2010. – 328 с.
10. Словотвір сучасної української літературної мови / за ред. М. А. Жовтобрюха. – К. : Наук. думка, 1979. – 406 с.
11. Сучасна українська мова : морфологія : [підручник] / Л. А. Алексієнко, О. М. Зубань, І. В. Козленко; [за ред. А. К. Мойсеєнка]. – К. : Знання, 2013. – 524 с.
12. Сучасна українська літературна мова. Морфологія / [за заг. ред. І. К. Білодіда]. – К. : Наук. думка. – 1969. – 583 с.
13. Сучасна українська літературна мова / [за ред. А. П. Грищенка]. – 2-е вид., перероб. і доп. – К. : Вища школа, 1997. – 493 с.
14. Сучасна українська літературна мова / [за ред. М. Я. Плющ]. – 2-е вид., перероб. і доп. – К. : Вища школа, 2000.
15. Цілина М. М. Сучасна українська літературна мова : Морфеміка. Словотвір. Морфологія : [навч. посіб. для дистанційного навчання]. – К. : Університет «Україна», 2009. – 215 с.

Додаткова

1. Азарова Л. Є. Складні слова в українській мові : структура, семантика, концепція «золотої» пропорції / Л. Є. Азарова. – Вінниця, 2000. – 143 с.
2. Аркушин Г. Іменний словотвір західно поліського говору : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. філол. наук : спец. 10.02.01 “Українська мова” / Г. Аркушин. – К., 2005. – 44 с.

3. Білоусенко П. І. Історія суфіксальної системи українського іменника (назви осіб чоловічого роду) / П. І. Білоусенко. – К. : КДПІ, 1993. – 215 с.
4. Білоусенко П. І., Німчук В. В. Нариси з історії українського словотворення (суфікс -иця) / П. І. Білоусенко, В. В. Німчук. – Київ-Запоріжжя : ЗНУ, 2002. – 205 с.
5. Білоусенко П. І., Німчук В. В. Нариси з історії українського словотворення (суфікс -ина) / П. І. Білоусенко, В. В. Німчук. – Запоріжжя-Ялта-Київ : ТОВ «ЛПКС» ЛТД, 2009. – 252 с.
6. Возний Т. М. Словотвір дієслів в українській мові у порівнянні з російською та білоруською / Т. М. Возний. – Львів, 1981. – 165 с.
7. Городенська К. Г. Словотвірна структура слова (відіменні деривати) / К. Г. Городенська, М. В. Кравченко. – К. : Наук. думка, 1981. – 200 с.
8. Горпинич В. О. Відтопонімний словотвір в українській мові : [монографія] / В. О. Горпинич. – Дніпропетровськ : Нова ідеологія, 2013. – 360 с.
9. Горпинич В. О. Теоретичні питання відтопонімного словотвору східнослов'янських мов / В. О. Горпинич. – К., 1993.
10. Грещук В. Український відприкметниковий словотвір / Василь Грещук. – Івано-Франківськ : Видавництво «Плай» Прикарпатського університету ім. В. Стефаника, 1995. – 208 с.
11. Карпіловська Є. А. Конструювання складних словотвірних одиниць / Є. А. Карпіловська. – К. : Наук. думка, 1990. – 156 с.
12. Карпіловська Є. А. Суфіксальна підсистема сучасної української літературної мови : будова та реалізація / Є. А. Карпіловська. – К., 1999. – 297 с.
13. Клименко Н. Ф. Система афіксального словотворення сучасної української мови / Н. Ф. Клименко. – К. : Наук. думка, 1973. – 186 с.
14. Клименко Н. Ф. Словотвірна структура і семантика складних слів у сучасній українській мові / Н. Ф. Клименко. – К. : Наук. думка, 1984. – 251 с.
15. Ковалик І. І. Вчення про словотвір / І. І. Ковалик. – Львів, 1961. – Вип. 2. – 83 с.
16. Ковалик І. І. Питання іменникового словотвору в східнослов'янських мовах у порівнянні з іншими слов'янськими мовами. – Ч. 1. / І. І. Ковалик. – Львів, 1958. – 153 с.
17. Морфемна структура слова. – К. : Наукова думка, 1979.
18. Нариси з історії українського словотворення (іменникові конфікси) / П. І. Білоусенко, І. О. Іншакова, К. А. Качайло та ін. – Запоріжжя-Кривий Ріг : ТОВ «ЛПКС» ЛТД, 2010. – 480 с.
19. Николаев Г. А. Лекции по русскому словообразованию : [учебное пособие] / Г. А. Николаев. – Казань : Казан. гос. ун-т, 2009. – 188 с.
20. Николаев Г. А. Русское и славянское словообразование : Opera selecta / [под общ. ред. К. Р. Галлиулина]. – Казань : Казан. гос. ун-т, 2011. – 220 с.
21. Олексенко В. П. Словотвірні категорії іменника : [монографія] В. П. Олексенко. – Херсон : Айлант, 2005. – 336 с.

22. Соколова С. О. Префіксальний словотвір дієслів у сучасній українській мові / С. О. Соколова. – К., 2003.

23. Соколова С. О. Словотвірна мотивація в колі суміжних явищ / С. О. Соколова // Мовознавство. – 2004. – № 1. – С. 62-68.

24. Федурко М. Морфонологія відіменникового словотворення / М. Федурко. – Київ-Дрогобич, 2003.

Словники, довідники

1. Вакарюк Л.О., Панцьо С.Є. Український словотвір у термінах. [Словник-довідник] / Л. О. Вакарюк, С. Є. Панцьо. – Тернопіль : Джура, 2007. – 260 с.

2. Ганич Д.І., Олійник І.С. Словник лінгвістичних термінів / Д. І. Ганич, І. С. Олійник. – К. : Вища школа, 1985. – 360 с.

3. Граматичний словник української літературної мови. Словозміна / [відп. ред. Н. Ф. Клименко]. – К., 2011.

4. Етимологічний словник української мови : у 7 т. / [гол. ред. О. С. Мельничук]. – К. : Наук. думка, 1982-2006. – Т. 1. – 1982. – 634 с. ; Т. 2. – 1985. – 573 с. ; Т. 3. – 1989. – 553 с. ; Т. 4. – 2003. – 657 с. ; Т. 5. – 2006. – 705 с.

5. Інверсійний словник української мови / [відп. ред. С. П. Бевзенко]. – К., 1985.

6. Карпіловська Є.А. Кореневий гніздовий словник української мови / Є. А. Карпіловська. – К., 2002.

7. Клименко Н. Ф. Словник афіксальних морфем української мови / Н. Ф. Клименко, Є. А. Карпіловська, В. С. Карпіловський, Т. І. Недозим. – К., 1998.

8. Клименко Н. Ф. Шкільний словотвірний словник сучасної української мови / Н. Ф. Клименко, Є. А. Карпіловська, Л. В. Кислюк. – К., 2005.

9. Кузнецова А. И. Словарь морфем русского языка / А. И. Кузнецова, Т. Ф. Ефремова. – М., 1986.

10. Лексико-словотвірні інновації (2007) : [словник] / К. Коротич, С. Лук'яненко, А. Нелюба та ін. / [за ред. А. Нелюби]. – Х. : ХІФТ, 2009. – 172 с.

11. Полюга Л.М. Морфемний словник / Л. М. Полюга. – К. : Радянська школа, 1983. – 464 с.

12. Полюга Л. М. Словник українських морфем / Л. М. Полюга. – [вид. 3-є, доповн. і випр.]. – К. : Довіра, 2009. – 554 с.

13. Селіванова О. Сучасна лінгвістика : [термінологічна енциклопедія] / Олена Селіванова. – Полтава : Довкілля, 2006.

14. Сікорська З. С. Українсько-російський словотворчий словник. – К., 1985. – 256 с.

15. Словник іншомовних слів / [за ред. О. С. Мельничука]. – К., 1974.

16. Тихонов А. Н. Словообразовательный словарь русского языка : в 2 т. / А. Н. Тихонов. – М., 1985.

17. Українська мова : енциклопедія. – К. : Українська енциклопедія, 2004. – 824 с.

18. Цыганенко Г. П. Словарь служебных морфем русского языка / Г. П. Цыганенко. – К., 1982.

19. Яценко І. Т. Морфемний аналіз : [словник-довідник] : у 2 т. / І. Т. Яценко – Т. 1. – К., 1980; Т. 2. – 1981.

Електронні ресурси

1. Ковтун І. М. Морфеміка. Словотвір. Методичні рекомендації до проведення практичних занять та організації позааудиторної самостійної роботи студентів. – Режим доступу: <http://zavantag.com/docs/1821/index-12639-1.html>

2. Плющ М. Я. Граматика української мови: У 2 ч. Ч. 1. Морфеміка. Словотвір. Морфологія: Підручник. – К.: Вища школа, 2005. – Режим доступу: http://lib.mdpu.org.ua/load/Library/plush_gramatika_ukr_movi.pdf

3. Морфема как минимальная значимая единица языка. Виды ... – Режим доступу: http://yazikoznanue.ucoz.ru/publ/sessija_shpargalki_jazykovedenie/morfema_kak_minimalnaja_znachimaja edinica_jazyka_vidy_morfem_morfemika_i_slovoobrazovanie_funkcionalnyj aspekt_izuchenija_zvukov_rechi/1-1-0-36

4. Клименко Н. Ф., Карпіловська Є. А., Карпіловський В. С., Недозим Т. І. Словник афіксальних морфем української мови. – К., 1998. – Режим доступу: http://lib.movahistory.org.ua/Slov_afiksalnykh_morfem.pdf

5. Козленко І. Систематизація базових термінів сучасної морфології. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Um/2009_39.pdf

6. Грещук В. Сучасна дериватологія: деякі підсумки й перспективи. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Mv/2009_8/14.pdf